

Navigating Mis- and
Disinformation at an Older Age

LEARNING KIT

KLIKKIOTSIKOT

Nordplus

Vanhustyön keskusliitto
CENTRALFÖRBUNDET FÖR DE GAMLAS VÄL RY

Harjoitus: Laadi klikkiotsikko

Kiinnostava otsikko syntyy usein lisäämällä siihen **ajankohtaisuutta, tunteita tai kiistanalaisuutta**. Samalla on kuitenkin vaarana, että tieto vääristyy.

Tässä harjoituksessa tavoitteena on tehdä otsikosta kiinnostavampi ilman, että siihen lisätään virheellistä tai valheellista tietoa.

Kuinka tehdä otsikosta kiinnostavampi

Taulukossa on 10 esimerkkiä otsikoista. Jokaisessa on neutraali tai asiallinen versio, kiinnostavammaksi muokattu versio sekä tieto siitä, mitä keinoa muokkauksessa on käytetty.

	Asiallinen otsikko	Kiinnostavampi otsikko	Käytetty keino
1	Hallitus päätti korottaa veroja.	Hallitus iski veronmaksajan kukkaraan – katso uuden verosuunnitelman yksityiskohdat.	Kohdista otsikko lukijaan. Puhuttele lukijaa ja kerro, miten asia vaikuttaa häneen.
2	Uusi raportti kertoo lintujen määrän vähentyneen.	Hiljaiset taivaat: miksi pihalinnut katoavat?	Lisää tunteita tai arvoituksellisuutta. Käytä mielikuvia herättäviä sanoja.
3	Yritys X nimitti uuden toimitusjohtajan.	Tutustu vallankäyttäjään, joka nousi yritys X:n johtoon.	Herätä uteliaisuus. Käytä kuvailevaa tai dramaattisempaa ilmausta.
4	Tutkijat julkaisivat tutkimuksen merien muovisaasteesta.	Syömmekö muovia? Uusi tutkimus paljastaa järkyttäviä tietoja merien mikromuoveista.	Käytä varoittlevaa sensaatiomaisuutta. Luo kiireellisyyden tai uhkan tuntua.
5	Hallitus julkaisi seuraavan vuoden talousarvion.	Kuka voittaa ja kuka häviää? Uuden budjetin piilotetut kiistat.	Korosta ristiriitaa. Esitä asia vastakkainasetteluna.

6	Uuden kulttuurikeskuksen rakentaminen alkaa ensi kuussa.	Kymmenen vuoden viivästysten jälkeen – rakennetaanko uusi kulttuurikeskus vihdoinkin?	Korosta draamaa tai historiaa. Nosta esiin pitkä odotus tai aiemmat vaikeudet.
7	Tutkimus nuorten sosiaalisen median käytöstä.	Tekeekö TikTok nuoret onnettomiksi? Näin tuore tutkimus vastaa.	Esitä johdatteleva kysymys. Herätä uteliaisuus tunteisiin vetoavalla oletuksella, johon lukija haluaa kuulla vastauksen.
8	Paikallisia kouluja suljetaan.	Tarkista, onko lapsesi koulu suljettavien listalla.	Korosta henkilökohtaista merkitystä. Näytä, miten asia voi vaikuttaa suoraan lukijaan.
9	Pankit nostivat korkoja.	Korot nousivat jälleen – oletko varautunut kasvaviin asuntolainakuluihin?	Korosta välitöntä vaikutusta. Yhdistä uutinen lukijan omaan arkeen.
10	Paikallinen kauppa sulkee ovensa heikon myynnin vuoksi.	Amazon-ilmiö vei jälleen yhden uhrin – miksi rakastettu lähikauppa joutui sulkemaan?	Yhdistä laajempaan ilmiöön. Liitä paikallinen tapahtuma tunnettuun yhteiskunnalliseen kehitykseen.

Tehtävät

1. Valitse luotettavasta uutislähteestä (esimerkiksi uutissivustolta, viranomaisen tiedotteesta tai kunnan pöytäkirjasta) otsikko, joka kuvaa tapahtuman neutraalisti ilman tunnelatauksia.
2. Muokkaa otsikosta kolme erilaista versiota käyttäen taulukossa esiteltyjä keinoja (esimerkiksi korosta ristiriitaa, kohdista otsikko lukijaan tai lisää draamaa).
3. Keskustelkaa, mikä kolmesta otsikosta houkuttelisi parhaiten avaamaan jutun. Miksi?